

PIKI-KIRJASTOJEN KÄYTTÖSÄÄNNÖT

Kannessa: logo, otsikko ja kunnat lueteltuna.

Akaa, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat, Ylöjärvi

TERVETULOA PIKI-KIRJASTON ASIAKKAAKSI

PIKI eli Pirkanmaan kirjastot tarjoaa kirjastopalveluita asukkaille 22 Pirkanmaan kunnassa yhteisiä järjestelmiä hyödyntäen. PIKI-kirjastot ovat kaikille avoimia. Niiden kokoelmia, palveluita ja tiloja voivat käyttää kaikki, jotka noudattavat käyttösääntöjä.

Käyttösäännöillä edistetään kirjastojen viihtyisyyttä, järjestystä ja turvallisuutta. Käyttösäännöt perustuvat lakiin yleisistä kirjastoista (1492/2016) ja ovat nähtävillä kaikissa PIKI-kirjastoissa sekä verkkosivuilta osoitteesta piki.fi.

Käyttäjän tietosuoja

PIKI-kirjastoilla on yhteinen kirjastojärjestelmä. Kirjastolla on oikeus tallentaa asiakkaan, hänen huoltajansa ja asiakasyhteisön vastuuhenkilön henkilötunnus rekisteriinsä. Henkilötietoja käytetään ainoastaan kirjastopalveluiden tarkoituksiin.

Asiakkaalla on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 mukainen oikeus mm. tarkistaa kirjaston rekisteriin tallennetut tietonsa sekä vaatia virheellisen tiedon korjaamista. Rekisteröidyn oikeudet ja niiden toteuttamiseen liittyvät ohjeet löytyvät kuntien verkkosivuilta.

Henkilötietoja voidaan luovuttaa vain tietosuojaselosteessa mainituille tahoille. Rekisterin tietosuojaseloste on nähtävissä kirjastoissa ja PIKI-verkkokirjastossa.

Tietosuojaseloste: piki.fi/tietosuoja

Kirjastokortti ja tunnusluku

Ensimmäinen kirjastokortti on maksuton ja sen saa kaikista PIKI-kirjastoista. Kortti on aina henkilökohtainen, myös alle 15-vuotiaan kortti. Asiakkaalla voi olla käytössään vain yksi PIKI-yhteisjärjestelmän kirjastokortti.

Kirjastokortin saa esittämällä valokuvalla ja henkilötunnuksella varustetun henkilötodistuksen ja ilmoittamalla Suomessa voimassa olevan postiosoitteensa. Alle 15-vuotias saa kirjastokortin huoltajansa kirjallisella suostumuksella. Jos asiakkaalla ei ole suomalaista henkilötunnusta, on kortti voimassa vuoden kerrallaan.

Kuvallinen henkilöllisyystodistus voi olla jokin seuraavista:

- EU-maiden henkilöllisyystodistus
- passi
- henkilökortti
- suomalainen ajokortti

- kuvallinen KELA-kortti, alle 18-vuotiailta myös kuvaton KELA-kortti
- Suomessa sijaitsevan vastaanottokeskuksen kuvaton asukaskortti
- Maahanmuuttoviraston myöntämä oleskelulupakortti

Päiväkoti, koulu, muu laitos tai yhteisö tarvitsee kirjastokorttia varten täysi-ikäisen vastuuhenkilön.

Lainaaminen edellyttää kirjastokorttia, henkilöllisyystodistuksella lainaaminen on sallittua vain poikkeustapauksissa ja vain kertaluontoisesti.

Kirjastokortin omistaja tai hänen huoltajansa on vastuussa kortilla lainatusta aineistosta ja maksuista. Henkilökohtaisuus koskee myös kirjaston omatoimikäyttöä.

Kirjastokorttiin liitetään tunnusluku. Tunnuksia tarvitaan muun muassa kirjauduttaessa PIKI-verkkokirjastoon, ajanvarausjärjestelmissä, automaateilla sekä omatoimikirjastojen ja e-aineistojen käyttämiseen.

Yhteystietojen muutoksista tulee ilmoittaa kirjastoon. Tiedot eivät päivity automaattisesti Digi- ja väestötietovirastosta kirjastojärjestelmään. Yhteystietoja ovat nimi, osoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite. Yhteystiedot voi nimeä lukuunottamatta myös vaihtaa itse verkkokirjastossa.

Asiakkaan tulee ilmoittaa välittömästi kirjastokortin katoamisesta. Asiakas ei ole vastuussa aineistosta, joka on lainattu kadonneella kortilla katoamisilmoituksen jälkeen.

Lainaaminen, palauttaminen ja uusiminen

Kirjaston käyttäjän on käsiteltävä kirjaston aineistoa ja muuta omaisuutta huolellisesti.

Aineisto tulee palauttaa tai uusia viimeistään eräpäivänä kirjaston aukioloaikana. Uusinnat voi tehdä verkkokirjastossa klo 24.00 mennessä.

Lainan voi uusia viisi kertaa, jos siihen ei ole varauksia. VIP-lainoja ei voi uusia.

Jos kirjastossa on palautusluukku, asiakas voi palauttaa lainoja siihen omalla vastuullaan. Palautusluukkuun palautetut lainat käsitellään kirjastossa seuraavana kirjaston palveluaukiolopäivänä, jolloin kirjastossa on henkilökuntaa paikalla. Palautusluukkuun jätetystä aineistosta voi siten kertyä myöhästymismaksuja, kunnes palautus on kirjattu. Asiakkaalla voi olla kerrallaan korkeintaan 300 lainaa ja 300 varausta.

Lakisääteiset ikärajat rajoittavat elokuvien, televisio-ohjelmien ja digitaalisten pelien lainaamista ja käyttöä kirjastossa. Kirjasto ei ole korvausvelvollinen lainatun aineiston asiakkaan laitteille mahdollisesti aiheuttamista vahingoista.

Aineiston laina-aika voi olla 1 - 28 vrk. Kirjasto lähettää myöhässä olevasta aineistosta ensimmäisen palautuspyynnön 7 vrk, toisen 21 vrk ja kolmannen 35 vrk kuluttua lainan eräpäivästä. Varatusta aineistosta palautuspyyntö lähetetään heti eräpäivän jälkeen.

Myöhässä palautetuista lainoista peritään myöhästymismaksua.

Palauttamattomat lainat ja maksamattomat korvaukset siirretään laskutukseen tai perintään.

Maksut ja aineiston korvaaminen

Kirjastojen omien aineistojen käyttö, lainaus, varaaminen sekä ohjaus ja neuvonta kirjastoissa on maksutonta. Lasten- ja nuortenosastojen aineistosta ei kerry myöhästymismaksua pois lukien nuorten VIP-aineisto. Kirjaston kotipalvelun asiakkaille lainattu aineisto on myöhästymis- ja kuljetusmaksutonta.

Maksullista on:

- eräpäivän jälkeen uusittu tai palautettu laina, josta peritään myöhästymismaksu
- palautuspyyntö, lasku ja perintä
- noutamaton varaus
- seutuvaraus (aineisto kuljetetaan toisesta PIKI-kunnasta)
- kaukolainaus (aineisto tilataan muualta kuin PIKI-kirjastoista)
- kirjaston vahingoittunut, kadonnut tai palauttamaton aineisto sekä muu omaisuus
- uusi kirjastokortti kadonneen tai vahingoittuneen tilalle

Kuntakohtaisesti kirjastoissa voi olla myös muita palveluita, joista peritään maksuja, kuten kopiointi- ja tulostus. Tarkemmat maksutiedot löytyvät kirjastojen omilta verkkosivuilta ja PIKIverkkokirjastosta.

Asiakas saa sähköpostiinsa ilmoituksen lainan lähestyvistä eräpäivästä, jos asiakastiedoissa on käytössä oleva sähköpostiosoite. Eräpäivämuistutus on lisäpalvelu, joka ei vapauta myöhästymismaksuista, vaikka asiakas ei ole saanut ilmoitusta.

Asiakkaan on korvattava vahingoittunut aineisto vastaavalla aineistolla tai maksamalla siitä kirjaston määräämä hinta. Kappalekohtaisen tekijänoikeusmaksun vuoksi osaa aineistosta kuten elokuvia ei voi korvata vastaavalla aineistolla.

Maksuja voi maksaa kaikkiin niihin PIKI-kirjastoihin, joissa on kassa sekä PIKI-verkkokirjastossa. Maksettuja maksuja ei palauteta asiakkaalle.

Kirjaston lainauskielto

Ellei asiakas palauta lainojaan tai maksa maksujaan, hän menettää lainausoikeutensa kaikissa PIKI-kirjastoissa kunnes aineisto on palautettu tai korvattu ja kertyneet maksut maksettu. Lainausoikeuden menettää maksujen ollessa 15 euroa tai enemmän.

Lainauskiellossa oleva asiakas voi käydä kirjastossa sekä käyttää kirjastojen tiloja, kokoelmia, eaineistoja ja laitteita.

Omatoimikirjastot

Omatoimikirjastot ovat kirjastoja, joita asiakkaat voivat käyttää myös varsinaisten palveluaikojen ulkopuolella omatoimiaikana. Omatoimiaikana kirjastossa ei ole henkilökuntaa. Omatoimiaikana kirjastoon pääsee sisään omalla PIKI-kirjastokortilla ja tunnusluvulla. Tarkempaa tietoa eri omatoimikirjastoista saa kirjastojen omilta sivuilta.

Kortilla ja tunnusluvulla pääsee omatoimiaikoina sisään vain kortinhaltija. Jos huoltaja vierailee kirjastossa lasten kanssa, riittää että vain huoltaja kirjautuu sisään. Sivullisia ei saa päästää omatoimiaikoina kirjastoon. Sisään kirjautunut asiakas on vastuussa niin omasta kuin mukanaan tulleiden henkilöiden toiminnasta. Alaikäisen asiakkaan käyttäytymisestä ja mahdollisesti aiheuttamista vahingoista on vastuussa huoltaja.

Omatoimikirjaston turvallisuutta valvotaan kulunvalvonnalla sekä tallentavalla kameravalvonnalla.

Kirjaston käyttökielto

Yleinen kirjasto on järjestyslain mukainen yleinen paikka. Kirjaston toiminnan häiritsemiseen ja turvallisuuden vaarantamiseen sovelletaan järjestyslakia. Jos kirjaston käyttäjä toistuvasti ja merkittävästi aiheuttaa häiriötä kirjaston toiminnalle, käyttäytyy häiritsevästi tai uhkaavasti, vaarantaa turvallisuutta tai vahingoittaa kirjaston omaisuutta, hänet voidaan määrätä enintään 30 päiväksi kirjastokohtaiseen käyttökieltoon. Ennen käyttökiellon antamista kunnan on kuultava asianomaista henkilöä.

Käyttökiellosta tehdään hallintopäätös, johon käyttökiellon saanut voi vaatia kuntalain mukaista oikaisua. Kirjaston käyttökiellosta päättää jokaisessa PIKI-kunnassa se viranomainen, jolle se on kunnassa määrätty. Käyttökiellossa oleva asiakas ei voi käydä kirjastossa, johon hänelle on annettu käyttökielto.

Muuta

PIKI-käytösääntöjen lisäksi kirjastoilla voi olla omia kirjastokohtaisia sääntöjä ja ohjeita. Käytösäännöt ovat voimassa PIKI-kirjastoihin liittyneissä kirjastoissa.

Näillä käytösäännöillä kumotaan 1.1.2018 voimaan tulleet käytösäännöt. Nämä käytösäännöt tulevat voimaan 1.9.2023 ja ovat voimassa toistaiseksi.

PIKI-ohjausryhmä on hyväksynyt nämä käytösäännöt 10.5.2023.